

Svårt, inte omöjligt

VÅLDTÄKTERNA BLIR FLER. Under minst ett års tid har olika expertröster, bland annat Brottsförebyggande rådet, gjort den bedömningen.

Natten till lördagen den gångna helgen anmäldes sex våldtäkter i Stockholm, vilket enligt polisen är "ovanligt" många. Det blev en nyhet i flera medier.

Några gånger varje år leder våldtäkterna dessutom till löpsedlar. Medierna blundar inte för att våldtäkt är ett samhällsproblem som måste ges uppmärksamhet – men det räcker inte.

NÄR KATRINE KIELOS släppte sin uppmärksammade bok *Våldtäkt och romantik* (Modernista) i våras löd stridsropet att vi måste tala om våldtäkt. I alla dess bemärkelser. Hon hävdar att det inte är så enkelt som många feminister gjort gällande, att våldtäkt bara handlar om makt och kontroll. Våldtäkt handlar också om sex. Inte bara för förövaren. Vetskapen om risken att bli våldtagen påverkar alla kvinnor – även sexualiteten påverkas av detta, "konstrueras" i relation till det, som det kallas på fackspråk.

Kielos dristar sig inte till mer konkreta förslag än att kvinnan måste "göra uppror" mot den kultur som gör henne våldtäktsbar. För våldtäkten börjar inte vid en eventuell attack. Våldtäkt är ett helt system av föreställningar om sexualitet, hot, våld, risk, förväntningar, rädslor, kroppsuppfattning, attityder och mycket mer. Kielos sammanfattar i bokens slutrader att detta innebär ett behov av självförsvar som börjar i "att man definierar den egna kroppen som något värt att försvara". Det är den enda strategi hon nämner, och hon går inte vidare in på vad den innebär i praktiken.

Men visst har hon rätt i att ett feministiskt självförsvar, som handlar väldigt lite om att lära sig slå ut en angräparare med våld, är *en* viktig strategi. För

kvinnor behöver lära sig att lyssna på sina egna känslor och sätta gränser – inte utifrån vad som "förväntas", utan utifrån vad vi själva vill. Och i ett samhälle med starka normer om hur kvinnor respektive män "bör" vara, är det inte självklart enkelt att vaska fram. Det krävs träning.

MEN DENNA DEL av lösningen på problematiken hamnar i samma fack som det rättmätiga kravet att kvinnojour rörelsen behöver mer pengar – den berör bara de utsatta, som nästan alltid är kvinnor. Och att lägga för stor vikt vid dem innebär en risk att i praktiken tillmätta våldsoffren ett ansvar.

Den stora utmaning samhället fortfarande står handfallen inför är att ta itu med männen som våldtar.

Vi matas med information om att det inte finns några "enkla" lösningar. Men låt oss diskutera de svåra då! Vilken roll spelar porren? Sexualiseringen i medier och reklam? Hur kan skolan bli genusmedveten på riktigt och få både killar och tjejer att se igenom stereotypa genusförväntningar? Vilka tvångsmedel fungerar? Vilken rehabilitering? Bör dömda sexualbrottslingar som avtjänat straff stå under fortsatt uppsikt? Bör lagen ändras så att samtycke blir grund? Eller bör oaktsamhet vid våldtäkt göras olagligt?

Inga enkla svar. Men inte heller *omöjliga* att finna svar på, om man verkligen vill. Att försöka, forska, utreda och försöka igen, kan ge om inte ett entydigt svar så i alla fall viktiga pusselbitar till vad som fungerar förebyggande mot våldtäkt. Så länge det inte sker kan inte våldtäkt sägas vara ett samhällsproblem som tas på allvar.

Att göra "ingenting" innebär ju, statistiskt säkert, att antalet våldtäkter ökar.

RB